

Opšti uslovi za požarno osiguranje

Izrazi u ovim uslovima znače:

osiguravač

Triglav osiguranje, ad sa kojim je sklopljen ugovor o osiguranju;

ugovarač osiguranja

lice koje sklopi ugovor o osiguranju;

osiguranik

lice čiji interes je osiguran. Ugovarač osiguranja i osiguranik su isto lice, osim kod osiguranja za tuđi račun;

polisa

isprava o ugovoru o osiguranju;

premija

iznos koji ugovarač osiguranja plaća osiguravaču;

naknada iz osiguranja

iznos koji plaća osiguravač prema sklopljenom ugovoru o osiguranju.

1. član - OSIGURANE OPASNOSTI

- (1) U obimu koji je određen ovim uslovima, osiguranje pokriva uništenje ili oštećenje osiguranih stvari nastalo zbog sljedećih osnovnih opasnosti: požara, udara groma, eksplozije, oluje, grada, udara osiguranikovog motornog vozila, pada letjelice, manifestacija i demonstracija.
- (2) Ako je tako dogovoreno, osiguranjem može biti pokriveno uništenje ili oštećenje osiguranih stvari samo zbog sljedećih osnovnih opasnosti: požara, udara groma, eksplozije i pada letjelice.
- (3) Ako je posebno dogovoreno i ako je obračunata dodatna premija, osiguranjem je pokriveno uništenje ili oštećenje osiguranih stvari zbog jedne ili više sljedećih dodatnih opasnosti: poplave, izlivanja vode, klizanja tla, sniježne lavine, udara motornog vozila koje nije u vlasništvu osiguranika, iscurjenja (lekaže), samozapaljenja (pirolize), te izlivanja užarene mase.
- (4) Kad nastane osigurani slučaj, osiguranje takođe pokriva nestanak osiguranih stvari i troškove čišćenja, rušenja i odvoženja u vezi s nastalim osiguranim slučajem.
- (5) Osiguranje pokriva samo štetu koja je nastala na osiguranim stvarima zbog osigurane opasnosti, ali ne i druge, posredne štete nastale zbog nastanka osiguranog slučaja (odgovornosti, izgubljene najamnine, prekida rada, umanjenja vrijednosti i sl.).
- (6) Osiguranje ne pokriva štete nastale zbog:
 - 1) nuklearne reakcije, nuklearne radijacije ili radioaktivne kontaminacije;
 - 2) osnovnih i dodatnih opasnosti koje su u neposrednoj vezi s potresom.

2. član - POŽAR

- (1) Požar je vatra koja nastane izvan određenog ognjišta ili ga napusti, a sposobna je dalje da se širi vlastitom snagom.
- (2) Ne smatra se da je požar nastao ako je osigurana stvar uništena ili oštećena jer je:
 - 1) bila izložena korisnoj vatri ili toplini radi obrade, prerade ili u druge svrhe (npr. pri peglanju, sušenju, prženju, pečenju, kuhanju, zagrijavanju, dimljenju i sl.) ili zbog toga što je stvar pala ili ju je neko stavio u ognjište (peć, štednjak i sl.) ili na njega;
 - 2) pregorjela, osmudila se ili je propaljena zbog cigarete, žeravice, svjetiljke, peći i sl.

- (3) Osiguranje ne pokriva štete na dimnjacima koje nastanu u vrijeme njihove upotrebe.

3. član - UDAR GROMA

- (1) Osiguranje pokriva štetu koju na osiguranim stvarima prouzrokuje udar groma svojom toplotnom i rušilačkom moći ili koja nastane zbog udara predmeta što ih je udar groma razorio ili bacio na osiguranu stvar.
- (2) Osiguranje ne pokriva štetu:
 - 1) na električnim mašinama, aparatima i električnim vodovima nastalu zbog djelovanja toka električne struje, pregrijavanja zbog preopterećenja i atmosferskih uticaja (statičkih napetosti i indukcije zbog atmosferskih pražnjenja ili sl. pojava);
 - 2) koju je prouzrokovao udar groma s prenosom električne energije po električnim vodovima, kao ni štete na osiguranim napona, gromobranskim i sl. uređajima koja nastane zbog njihovog djelovanja.

4. član - EKSPLOZIJA

- (1) Eksplozija je nenadano oslobađanje sile koja nastane zbog težnje pare i plinova da se prošire. Kod posuda (kotlova, cijevi i sl.) eksplozijom se smatra ako stijenka posude popusti u tolikoj mjeri da se pritisak u posudi trenutno izjednači s vanjskim pritiskom.
- (2) Osiguranje ne pokriva štete nastale zbog:
 - 1) miniranja koje je obavljao osiguranik ili zbog dozvoljenog miniranja koje obave drugi;
 - 2) eksplozije u prostoru za unutrašnje sagorijevanje (cilindar motora) do koje dođe na mašinama;
 - 3) eksplozije koja je redovna pojava u proizvodnom postupku;
 - 4) eksplozivnog izduvavanja iz peći i sl. uređaja;
 - 5) eksplozije biološkoga karaktera;
 - 6) probijanja zvučnog zida;
 - 7) eksplozije koja nastane u posudama pod pritiskom (kotlovima, cijevima i sl.) zbog dotrajalosti, iskorištenosti ili prevelike količine hrđe, kamenca ili nataloženog mulja u posudi, ali u pokriću je šteta nastala na drugim osiguranim stvarima zbog eksplozije posude.

5. član - OLUJA

- (1) Oluja je vjetar brzine najmanje 17,2 m u sekundi, odnosno 62 km na sat (8 stepeni po Beaufortovoj skali). Smatrat će se da je bila oluja ako je vjetar u kraju gdje se nalazi oštećena stvar lomio grane i stabla ili oštetio redovno održavane zgrade. Ako je brzina vjetra dvojbena, osiguranik je mora dokazati podacima hidrometeorološkog zavoda.
- (2) Osiguranje pokriva samo štete koje nastanu zbog neposrednog djelovanja oluje ili neposrednog udara predmeta koje je na osiguranu stvar oborila ili bacila oluja. Pokrivena je i šteta koja nastane zbog prodora oborina kroz otvore koje je načinila oluja.
- (3) Osiguranje ne pokriva štete nastale:
 - 1) zbog prodiranja kiše, grada, snijega ili drugog kroz otvorene prozore ili druge otvore na zgradama, osim prodora kroz otvore koje je načinila oluja;

- 2) na stvarima smještenima na otvorenom prostoru (u kupovima, stogovima i sl.), pod nadstrešnicama i u otvorenim zgradama;
- 3) na zgradi koja nije izgrađena na način uobičajen za gradnju u tom mjestu, ili koja je slabo održavana ili dotrajala;
- 4) na rasprostrtim plastičnim folijama.

6. član - GRAD

- (1) Osiguranje pokriva štetu koja nastane kada tuča udarom ošteti osiguranu stvar tako da je razbije, probije, okrnji ili, pak, osigurana stvar pukne ili promijeni oblik zbog udara. Pokrivena je takođe i šteta koja nastane zbog ulaza oborina kroz otvore koje je napravio grad.
- (2) Osiguranje ne pokriva štete na rasprostrtim plastičnim folijama, te na slabo održavanim i dotrajalim zgradama.

7. član - UDAR OSIGURANIKOVOG MOTORNOG VOZILA

Osiguranje pokriva samo štetu koja na osiguranim zgradama nastane zbog udara osiguranikovog motornog vozila ili osiguranikove pokretne radne mašine.

8. član - PAD LETJELICE

- (1) Osiguranje pokriva štetu koja nastane kada letjelica bilo koje vrste (motorna letjelica, jedrilica, helikopter, raketa, balon i sl.) padne na osiguranu stvar ili udari u nju.
- (2) Smatra se da je nastao osigurani slučaj ako je osiguranu stvar uništila ili oštetila letjelica, njeni dijelovi ili predmeti iz nje.

9. član - MANIFESTACIJA I DEMONSTRACIJA

- (1) Manifestacija, odnosno demonstracija organizovano je ili spontano javno izražavanje raspoloženja grupe ljudi. Pokrivene su samo one štete koje su nastale zbog manifestacija, odnosno demonstracija koja su mjerodavni državni organi dopustili.
- (2) Smatra se da je nastupio osigurani slučaj ako su manifestanti, odnosno demonstranti uništili ili oštetili osigurane stvari (razbijanje, rušenje, demoliranje, potpaljivanje i sl.).

10. član - POPLAVA

- (1) Poplava je događaj kada stalne vode (rijeke, jezera, mora) slučajno poplave zemljište na kojem su osigurane stvari, nakon što su prešle brda, prodrle nasipe, porušile brane ili su se razlile zbog izrazito visoke plime, valova ili zbog izuzetnog priliva vode iz umjetnih jezera.
- (2) Poplavom se takođe smatra plavljenje vodom zbog proloma oblaka, kao i stihijsko plavljenje vodom zbog izuzetno jakih padavina koje se slijevaju po strminama, cestama i putevima (bujice).
- (3) Poplavom se smatra i podzemna voda uzrokovana plavljenjem zemljišta u neposrednoj blizini osiguranih stvari.
- (4) Na hidrograđevinskim objektima osiguranje takođe pokriva štete što ih prouzrokuje visoka voda. Visokom vodom smatra se voda koja prelazi svoju normalnu mjesečnu visinu ili svoj protok, koji pokazuje najbliži vodomjer. Za svaki pojedini mjesec normalna je najveća mjesečna visina vode ili protoka u posljednjih 20 godina, pri čemu su isključene izuzetno velike visine vode ili protoka.
- (5) Osiguranje pokriva samo štete na osiguranim stvarima koje nastanu za vrijeme poplave ili neposredno nakon što se voda povukla.
- (6) Osiguranje ne pokriva štete koje nastanu:
 - 1) zbog mehaničkog djelovanja vode u unutrašnjosti cjevovoda, kanala i prokopa;
 - 2) zbog gljivica nastalih usljed vlage;
 - 3) zbog slijeganja tla kao posljedice poplave;
 - 4) u natkopima, potkopima, podzemnim hodnicima i rudarskim jamama;

- 5) na stvarima koje se nalaze u živim i mrtvim koritima potoka, rijeka ili na prostoru između korita i nasipa (inundacijsko područje);
- 6) na zalihama robe koja je osjetljiva na vodu, a nije odgovarajuće dignuta od tla (skladištenje na paletama i sl.).

11. član - IZLIJEVANJE VODE

- (1) Osiguranje pokriva štete nastale zbog:
 - 1) izlivanja vode iz vodovodnih i odvodnih (kanalizacionih) cijevi kao i iz uređaja za toplovodno i parno grijanje te drugih uređaja priključenih na vodovodnu mrežu, do kojeg je došlo zbog oštećenja ili začepjenja (loma, prsnuća ili otkazivanja uređaja za upravljanje i sigurnost) tih cijevi i uređaja.
 - 2) iznenadnog izbijanja pare iz uređaja za toplu vodu i parno grijanje.
- (2) U smislu stava (1) ovog člana osiguranje takođe pokriva štetu nastalu zbog izlivanja vode iz sprinklerskog uređaja za gašenje požara.
- (3) Osiguranje ne pokriva štete nastale:
 - 1) zbog izlivanja vode iz otvorenih slavina;
 - 2) zbog dotrajalosti, istrošenosti i korozije;
 - 3) zbog gljivica nastalih usljed vlage;
 - 4) zbog gubitka vode;
 - 5) na zalihama robe koja je osjetljiva na vodu, a nije odgovarajuće dignuta od tla (skladištenje na paletama i sl.);
 - 6) zbog lošeg održavanja vodovodne i kanalizacione mreže, uređaja za toplu vodu i parno grijanje te drugih uređaja ili neodgovarajuće zaštite od zamrzavanja i sl.;
 - 7) zbog izlivanja vode iz žljebova i cijevi za odvod kišnice, osim ako do izlivanja dođe iz cijevi za odvod padavina, koja je ugrađena u unutrašnjosti objekta.
 - 8) zbog slijeganja tla kao posljedice izlivanja vode iz vodovodnih cijevi;
 - 9) na samim vodovodnim i kanalizacionim cijevima, uređajima i kotlovima zbog loma ili prsnuća.

12. član - KLIZANJE TLA

- (1) Klizanjem tla u smislu ovih uslova smatraju se iznenadni pokreti tla na kosim terenima s jasno vidljivim raspuklinama i naborima tla, ako ti pokreti u kratkom vremenu prouzrokuju statički opasne deformacije ili široke pukotine na zgradama.
- (2) Klizanjem tla smatra se takođe i odron zemlje ili tla kao geološko odstupanje ili kotrljanje tvrdih dijelova zemlje ili tla; ipak, u tom slučaju osiguranje pokriva samo štetu koja nastane na osiguranoj stvari zbog udara tvrdog dijela zemlje ili tla, koji se odlomio i pri tome ju je uništio ili oštetio.
- (3) Osiguranje ne pokriva štete:
 - 1) ako je zemljište, na kojem je zgrada, u trenutku sklapanja osiguranja, u geološkom smislu, već počelo kliziti;
 - 2) nastale zbog klizanja prouzrokovano djelatnošću čovjeka (npr. zbog usijecanja tla, otkopa i sl.);
 - 3) nastale zbog ulegnuća ili slijeganja tla;
 - 4) nastale zbog polaganog geološkog klizanja tla koje se ogleda u manjim pukotinama na zgradama.
- (4) Osiguranje ne pokriva troškove za saniranje tla.

13. član - SNIJEŽNA LAVINA

- (1) Osiguranje pokriva štete koje nastanu zbog klizanja sniježne mase s planinskih obronaka.
- (2) Osiguranje takođe pokriva štete koje nastanu usljed vazdušnog pritiska što ga je prouzrokovala sniježna lavina.

14. član - UDAR MOTORNOG VOZILA KOJE NIJE OSIGURANIKOVO VLASNIŠTVO

Osiguranje pokriva štetu koja nastane na osiguranim zgradama zbog udara motornog vozila ili pokretne radne mašine koja nije u vlasništvu osiguranika.

15. član - ISCURENJE (LEKAŽA)

- (1) Iscurenje je gubitak tekućine ili plina iz nepokretnih posuda (cisterni, sakupljača, odleživača) i cjevovoda zbog pucanja posude, odnosno cijevi ili kvarenja uređaja za ispuštanje ili punjenje tekućine ili plina. Osiguranje pokriva samo štetu na osiguranoj tekućini ili plinu, osim ako nije drugačije dogovoreno.
- (2) Osiguranje ne pokriva gubitak osigurane tekućine ili plina koji nastane zbog lošeg održavanja ili dotrajalosti posude i uređaja za ispuštanje, odnosno ako je tekućina iscurila ili plin ušao radi lošeg zaptivanja.

16. član - IZLIJEVANJE UŽARENE MASE

- (1) Osiguranje pokriva štetu koju na osiguranim stvarima prouzrokuje izlivena užarena masa, iako ne nastane požar. Šteta na uređaju za taljenje i odvod mase pokrivena je samo ako je tekuća užarena masa prouzrokuje izvana.
- (2) Osiguranje pokriva i štetu na samoj razlivenoj masi.

17. član - SAMOZAPALJENJE (PIROLIZA)

- (1) Samozapaljenje je proces u kojem se stvari, pod uticajem iznutra nastalih visokih temperatura, razgrađuju ili prelaze u pepeo bez prisutnosti vatre ili djelovanja topline izvana.
- (2) Osiguranje ne pokriva štete na zalihama stvari koje nisu uskladištene i zbrinute po važećim propisima.

18. član - PREDMET OSIGURANJA

- (1) Predmet osiguranja mogu biti sve stvari, osim onih koje su po ovim uslovima isključene iz osiguranja.
- (2) Osigurane su samo one stvari koje su navedene u ugovoru i to kod:
 - 1) osiguranja zgrada i drugih nekretnina osigurani su svi dijelovi zgrade, takođe temelji i podrumski zidovi, sve ugrađene instalacije i sva ugrađena oprema (liftovi, centralno grijanje s cisternom za gorivo, bojleri, klima-uređaji, hidrofori i ostalo). Ako je osigurana zgrada u izgradnji, osiguran je takođe i materijal na gradilištu, namijenjen za ugradnju u tu zgradu;
 - 2) osiguranja pokretnina vrijedi, ako u polisi nisu pojedinačno navedene već kao zbir, da su osigurane sve stvari koje su na mjestu osiguranja i pripadaju osiguranom zbiru, kako one koje su bile u zbiru kod zaključenja ugovora, tako i one koje su dodate kasnije. Osigurane su samo one stvari koje pripadaju osiguraniku i licima koja s njim žive u zajedničkom domaćinstvu.
- (3) Ako nije posebno dogovoreno, nisu osigurane sljedeće stvari:
 - 1) stvari radnika i drugih osoba preuzete na popravak, prerađu, obradu, čuvanje, prodaju, pozajmicu, kao privremeni zalag, u najam i sl.;
 - 2) tvrdo građene brane i pregrade (kamen, beton, drvo, metal i sl.) te nasute brane s vodonepropusnom jezgrom koje su s vodene strane obložene tvrdim građevinskim materijalom;
 - 3) željezničke pruge;
 - 4) čvrsto izgrađene obale, molovi, valobrani, propusti (kamen, beton, drvo, metal i sl.);
 - 5) nasipi obloženi čvrstim građevinskim materijalom;
 - 6) mostovi;
 - 7) ograde, potporni zidovi, ceste, putevi, uzletno-sletne staze, pločnici i popločana dvorišta;
 - 8) žičane mreže sa stubovima u vinogradima, uzgajalištima hmelja, voćnjacima i sl.;
 - 9) melioracije i regulacije;
 - 10) podzemne, nadzemne i podvodne mreže (vodovodna, kanalizaciona, telefonska, plinska, električna i sl.). Mreža koja je sastavni dio zgrade i mreže na području proizvodnog pogona osigurane su i onda kada to nije posebno dogovoreno;
 - 11) sportski tereni, dječja igrališta, otvorena kupališta i klizališta;

- 12) platnene i plastične nadstrešnice, samostojne ili pričvršćene na zgrade;
 - 13) novac i vrijednosni papiri, stvari od plemenitih metala, neprerađeni plemeniti metali, drago kamenje, biseri, rijetke i dragocjene stvari, umjetnički predmeti, nacrti, skice, modeli, kalupi, isprave, rukopisi, zbirke, arhivski materijal, muzejski i izložbeni predmeti, poslovne knjige te podaci na računarskim memorijama;
 - 14) oprema u rudnicima pod zemljom;
 - 15) zalihe stajskog gnojiva;
 - 16) traktori, samohodne radne mašine i prikolice poljoprivrednih domaćinstava.
- (4) Prema ovim uslovima predmeti osiguranja nisu:
- 1) zemljišta, nepopločana dvorišta, brane i nasipi koji nisu izgrađeni od tvrdog materijala (kamen, beton, drvo, metal i sl.);
 - 2) nasute obale, molovi, valobrani i propusti;
 - 3) usjevi, dok nisu požeti, plodovi dok nisu obrani, rodni i nerodni nasadi (voćnjaci, vinogradi i sl.), osim voćnjaka uz zgrade;
 - 4) kopnena motorna vozila, prikolice i samohodne radne mašine, osim kada su trgovačka ili carinska roba ili kada su dati na popravak, održavanje i čuvanje. Predmet osiguranja mogu biti traktori, samohodne mašine i prikolice poljoprivrednih domaćinstava;
 - 5) plovila na vodi;
 - 6) letjelice svih vrsta;
 - 7) roba za vrijeme prevoza;
 - 8) ribe i druge životinje u vodi;
 - 9) stvari izložene na sajmovima;
 - 10) sirova cigla na otvorenom prostoru;
 - 11) ceste i putevi bez donjeg postroja.

19. član - VRIJEDNOST OSIGURANIH STVARI

- (1) Vrijednost osigurane stvari određuje se na osnovu cijena u mjestu gdje se osigurana stvar nalazi.
- (2) Ako nije drugačije dogovoreno, vrijednost osigurane stvari je za:
 - 1) zgrade - vrijednost nove zgrade, umanjena zbog habanja, starosti, ekonomske i tehničke zastarjelosti (amortizacija);
 - 2) zalihe robe i materijala - nabavna cijena uvećana za zavisne troškove (prevoz, uskladištenje i sl.), ali ne viša od tržišne cijene;
 - 3) zalihe poljoprivrednih proizvoda kod poljoprivrednika - proizvodna cijena uvećana za zavisne troškove, ali ne viša od tržišne cijene;
 - 4) zalihe konačnih proizvoda i nedovršene proizvodnje kod izrađivača - proizvodna cijena uvećana za zavisne troškove, ali ne viša od tržišne cijene;
 - 5) mašine, uređaje i priključke, prevozna sredstva, sredstva veza i inventar, te kućanske predmete - nabavna cijena novih stvari umanjena zbog habanja, starosti i ekonomske te tehničke zastarjelosti (amortizacija);
 - 6) šume - troškovi pošumljavanja, odnosno vrijednost drveta, kako je to određeno u polisi;
 - 7) stvari od plemenitih metala, neprerađene plemenite metale, drago kamenje, bisere, rijetke i dragocjene stvari, umjetničke predmete, nacрте, skice, modele, kalupe, dokumenta, rukopise, zbirke i poslovne knjige te podatke u računarskim memorijama - iznos koji sporazumno utvrđuju ugovarač osiguranja i osiguravač; Ako vrijednost tih stvari u polisi nije određena, smatra se da je svaka pojedinačna stvar vrijedna najviše 18 KM, a zbirka 90 KM;
 - 8) novac, vrijednosne papire, arhivski materijal te muzejske i izložbene predmete - iznos koji sporazumno određuju ugovarač osiguranja i osiguravač.

20. član - MJESTO OSIGURANJA

- (1) Osiguranje vrijedi dok su osigurane stvari u mjestu koje je navedeno u polisi, ako nije drugačije dogovoreno.

- (2) Osiguranje vrijedi i u drugim mjestima države Bosne i Hercegovine kada:
- 1) se sve osigurane stvari premjeste iz mjesta navedenog u polisi na drugo mjesto;
 - 2) su stvari osigurane na osnovu knjigovodstvenih vrijednosti, date u najam ili na pozajmicu, kao i u mjestu obrade, prerađivanja ili popravka. Pokretnine poljoprivrednih domaćinstava koje su osigurane jednom polisom (paušalno osiguranje), osigurane su na cjelokupnom imanju osiguranika, na tržištu, u mjestu prerađivanja, obrade, popravka i tamo gdje su date na pozajmicu. Te su stvari takođe osigurane i za vrijeme prevoza u ta mjesta i nazad, osim kod prevoza sredstvima javnog prevoza;
 - 3) se osigurana stvar radi upotrebe premješta iz mjesta u mjesto, ali to u polisi mora biti navedeno.

21. član - OBRAČUN ŠTETE

- (1) Šteta koju osiguranje pokriva obračunava se u slučaju:
- 1) uništenja ili nestanka osigurane stvari - po osiguranoj vrijednosti stvari kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja;
 - 2) oštećenja osigurane stvari - po troškovima popravka i materijala koliko bi iznosili po završetku likvidacije osiguranog slučaja, umanjениh za gubitak vrijednosti stvari zbog habanja, starosti, ekonomske i tehničke zastarjelosti (amortizacija) te za vrijednost ostataka. U štetu se ne računaju troškovi koji su prilikom popravke nastali zbog poboljšavanja, dodataka ili drugih izmjena na osiguranoj stvari.
- (2) Smatra se da je stvar uništena i šteta se za to obračunava po tački 1) prethodnog stava ako troškovi popravke dostižu vrijednost stvari, umanjenu za vrijednost ostataka.
- (3) Ostaci uništenih ili oštećenih stvari ostaju osiguraniku i obračunavaju se po tržišnoj cijeni kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja te prema stanju u kakvom su bili odmah po osiguranom slučaju.

22. član - TROŠKOVI NAKON OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Šteti se takođe pribrajaju i troškovi raščišćavanja, koje je potrebno zbog oštećenja ili uništenja osigurane stvari, ali najviše do 3 % od sume osiguranja, ako nije drugačije dogovoreno. U te troškove spadaju i nužni izdaci za čišćenje mjesta štete, za rušenje oštećenih i neupotrebljivih dijelova, kao i odvoz paljevina, ruševina i naplavina do najbližeg mjesta gdje je dozvoljeno njihovo odlaganje.
- (2) Osiguranje ne pokriva troškove za uklanjanje ili smanjenje opasnosti, kao ni troškove za posredovanje vatrogasnih i drugih organizacija, koje po karakteru svog posla moraju u osiguranom slučaju pružiti besplatnu pomoć.

23. član - SUMA OSIGURANJA

- (1) Ako nije drugačije dogovoreno, osiguravač garantuje naknadu štete samo do visine dogovorene sume osiguranja.
- (2) Ugovarač osiguranja ili osiguravač mogu zahtijevati da se za naredne godine osiguranja smanji suma osiguranja i premija, ako suma osiguranja znatno premašuje osiguranu vrijednost.
- (3) Ako je ugovor o osiguranju zaključen bez sume osiguranja ili na neograničenu vrijednost, vrijedi da je osiguranje zaključeno na stvarnu vrijednost.

24. član - OBAVEZA OSIGURAVAČA (NAKNADA IZ OSIGURANJA)

- (1) Ako je suma osiguranja jednaka vrijednosti osigurane stvari ili je veća od nje, osiguravač kod zaključenja likvidacije plaća obračunatu štetu u punom iznosu, ali najviše do visine vrijednosti osigurane stvari.

- (2) Ako je suma osiguranja kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja niža od vrijednosti osigurane stvari (podosiguranje), osiguravač plaća obračunatu štetu samo u omjeru između sume osiguranja i vrijednosti osigurane stvari, ali najviše do sume osiguranja.
- (3) U slučaju kada je osiguranje zaključeno na prvi rizik, osiguravač plaća obračunatu štetu u punom iznosu, ali najviše do dogovorene sume osiguranja. Odredbe o podosiguranju iz stava (2) ovog člana u tom slučaju se ne primjenjuju.
- (4) Ako je dogovoreno da osiguranje pokriva i troškove za čišćenje i rušenje iznad 3 % od sume osiguranja, osiguravač mora platiti sve te troškove do dogovorenog iznosa u cijelosti, makar naknada iz osiguranja prelazi sumu osiguranja.
- (5) Ako je u ugovoru o osiguranju dogovoreno da osiguranik sam snosi dio štete (učestvovanje), kod obračuna naknade iz osiguranja takođe se primjenjuje i dogovoreno učestvovanje osiguranika u šteti.
- (6) Nužne troškove za mjere koje bi otklonile ili smanjile štetu, a koje su po nastanku osiguranog slučaja poduzete po nalogu osiguravača, osiguravač mora u cijelosti vratiti, bez obzira na sumu osiguranja.
- (7) Pri zaključenju likvidacije osiguranog slučaja isplaćuje se naknada iz osiguranja koja je umanjena za eventualno već isplaćenu akontaciju, revaloriziranu po stopi rasta troškova života u državi Bosni i Hercegovini od dana uplate akontacije do zaključenja likvidacije osiguranog slučaja.

25. član - OPASNE OKOLNOSTI

- (1) Pri zaključenju ugovora o osiguranju ugovarač mora prijaviti osiguravaču sve okolnosti koje su važne za ocjenu opasnosti (težine rizika) koje je znao, odnosno koje bi morao znati. Okolnostima koje su važne za ocjenu opasnosti smatraju se naročito okolnosti koje su ugovaraču osiguranja poznate i na osnovu kojih je određena i obračunata premija, kao i one koje su navedene u ugovoru o osiguranju. Te okolnosti mogu odrediti ugovarač osiguranja i osiguravač zajedno.
- (2) Ugovarač osiguranja mora omogućiti osiguravaču pregled i reviziju, kao i određivanje najveće vjerovatne štete.

26. član - SKLAPANJE UGOVORA O OSIGURANJU

- (1) Ugovor o osiguranju zaključen je na osnovu pismene ili usmene ponude.
- (2) Osiguravač može po primitku ponude zahtijevati dopune ili pojašnjenja. Smatra se da je ponuda stigla osiguravaču kada je primio zahtijevane dopune ili pojašnjenja.
- (3) Odredbe o zaključenju ugovora o osiguranju takođe se primjenjuju i kada se promijeni postojeći ugovor o osiguranju, osim u slučaju izmjene uslova osiguranja ili premijskog sistema.

27. član - PLAĆANJE PREMIJE

- (1) Prvu ili jednokratnu premiju ugovarač osiguranja mora platiti kod primitka isprave o osiguranju, a sljedeće premije prvog dana svake osiguravajuće godine. Ako je dogovoreno da se premija plaća u ratama, na naplatu dospjevaju sve rate tekuće godine osiguranja kada nastane osiguranu slučaj.
- (2) Ako je dogovoreno da se premija plaća u ratama za proteklo vrijeme, mogu se obračunati redovne kamate na iznos premije za koji je dogovorena odgoda plaćanja. Ako premija koja se plaća u ratama nije plaćena do dana dospijea, mogu se obračunati i zatezne kamate.
- (3) Ako je premija plaćena na pošti, za dan plaćanja vrijedi onaj dan kada je iznos premije bio pravilno uplaćen pošti. Ako je premija plaćena virmanom, za dan plaćanja vrijedi onaj kada nalog dođe u banku osiguravača.
- (4) Ako je u pogledu dogovorenog vremena osiguranja u ugovoru bila određena niža premija, a osiguranje je iz bilo kojeg razloga prestalo prije isteka tog vremena, osiguravač ima pravo teretiti razliku do one premije koju bi ugovarač osiguranja morao platiti kada bi ugovor o osiguranju bio sklopljen samo za toliko vremena koliko je osiguranje stvarno trajalo.

- (5) U slučaju prestanka važenja ugovora o osiguranju zbog neplaćanja dospelje premije, ugovarač mora platiti premiju za neplaćeno vrijeme do dana prestanka važenja ugovora o osiguranju ili cjelokupnu premiju za tekuću godinu osiguranja, ako je do dana prestanka osiguranja nastao osigurani slučaj za koji osiguravač mora isplatiti naknadu iz osiguranja.

28. član - POSLJEDICE, AKO PREMIJA NIJE PLAĆANA

- (1) Ako je dogovoreno, da je premiju potrebno plaćati prilikom zaključenja ugovora, počinje teći obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja slijedećeg dana poslije uplate premije.
- (2) Ako je dogovoreno, da je premiju potrebno plaćati poslije zaključenja ugovora, počinje teći obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja na dan, koji je u ugovoru određen kao dan početka osiguranja.
- (3) Obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja prestaje u slučaju, ako ugovarač osiguranja do dospeljeća ne plaća premiju osiguranja, koja je dospelja poslije zaključenja ugovora, ni to ne uradi neko drugi ko je za to zainteresovan, poslije trideset dana od dana, kada je ugovaraču osiguranja bilo uručeno pismo osiguravača uz obavještenje o dospeljeću premije, a kod čega taj rok ne može isteći prije, dok ne istekne trideset dana od dospeljeća premije.
- (4) Osiguravač može poslije isteka roka iz trećeg stava ovoga člana, ako ugovarač osiguranja kasni s plaćanjem premije koju je potrebno plaćati poslije zaključenja ugovora, odnosno druge i slijedećih premija, raskine ugovor o osiguranju bez otkaznog roka, time da raskid ugovora o osiguranju nastupi istekom roka iz trećeg stava ovoga člana i prestankom osiguravajućeg pokrivača, ako je ugovarač osiguranja na to bio upozoren u preporučenom pismu uz obavještenje o dospeljeću premije i o prestanku osiguravajućeg pokrivača.
- (5) Ako ugovarač osiguranja plati premiju poslije isteka roka iz trećeg stava ovoga člana, ali u jednoj godini od dospeljeća premije, osiguravač je dužan platiti naknadu iz osiguranja, ako nastupi osigurani slučaj po isteku dvadeset četvrtog sata poslije uplaćene premije i zateznih kamata.

29. član - POČETAK DJELOVANJA OSIGURANJA

- (1) Ako drugačije nije ugovoreno, ugovor o osiguranju proizvodi svoje djelovanje po isteku dvadesetčetvrtog sata dana koji je u polisi označen kao dan početka osiguranja, pa sve do svršetka posljednjeg dana roka za koji je osiguranje ugovoreno.
- (2) Ako rok trajanja osiguranja nije određen ugovorom svaka strana može raskinuti ugovor s danom isteka tekuće godine osiguranja, izvještavajući pismenim putem drugu stranu najkasnije tri mjeseca prije isteka tekuće godine osiguranja. U tom slučaju ugovor o osiguranju prestaje istekom 24 sata posljednjeg dana tekuće godine osiguranja.
- (3) Ako je osiguranje zaključeno na rok duži od pet godina, svaka strana može, nakon isteka ovoga roka, uz otkazni rok od šest mjeseci pismeno izjaviti drugoj strani da raskida ugovor.

30. član - POVRAT PREMIJE

- (1) Osiguravaču pripada premija za tekuću godinu osiguranja u potpunosti, ako je osigurana stvar uništena zbog osigurane opasnosti.
- (2) Osiguravač vraća dio premije za neiskorišteno vrijeme osiguranja, ako je osigurana stvar uništena zbog neosigurane opasnosti.
- (3) Ako je osigurana stvar uništena prije početka garancije, osiguravač vraća cjelokupnu plaćenu premiju.
- (4) U ostalim slučajevima prestanka važenja ugovora o osiguranju prije završetka perioda za koji je plaćena premija, osiguravaču pripada premija do onog dana do kojega traje njegova garancija, ako nije drugačije dogovoreno.

31. član - OSIGURANI SLUČAJ

Kod osiguranja stvari, smatra se da je osigurani slučaj nastao u trenutku kada su zbog jedne od osiguranih opasnosti počela nastajati oštećenja na osiguranoj stvari.

32. član - OSIGURANIKOVE DUŽNOSTI NAKON OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Osiguraničnik mora osiguravaču prijaviti nastanak osigurano slučaj najkasnije u roku od tri dana od dana kada je za njega saznao.
- (2) Osiguraničnik mora o osiguranom slučaju, koji je nastao zbog požara ili eksplozije, odmah obavijestiti nadležni organ unutrašnjih poslova (policiju) te navesti koje su stvari bile uništene ili oštećene.
- (3) Osiguraničnik mora osiguravaču dati sve podatke i druge dokaze koji su potrebni za utvrđivanje uzroka, obima i visine štete.

33. član - POSTUPAK VJEŠTAČENJA

- (1) Svaka ugovorna strana može zahtijevati da određene sporne činjenice utvrđuju vještaci.
- (2) Svaka strana imenuje jednog vještaka između osoba koje sa strankama nisu u radnom odnosu. Imenovani vještaci prije početka rada imenuju trećeg vještaka koji daje svoje mišljenje samo kada su zaključci prva dva vještaka različiti i samo u granicama nužnih zaključaka.
- (3) Svaka ugovorna strana snosi troškove za vještaka kojeg je imenovala, a za trećeg vještaka svaka strana snosi polovinu troškova.
- (4) Zaključci vještaka obavezujući su za obe strane.

34. član - OSIGURANJE NAKON OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Nakon osiguranog slučaja u kojem su osigurane stvari bile oštećene, osiguranje se nastavlja bez promjene.
- (2) Za stvari koje po ugovoru o osiguranju vrijede kao uništene, osiguranje po osiguranom slučaju prestaje vrijediti.

35. član - PROMJENA USLOVA OSIGURANJA ILI PREMIJSKOG CJENIKA

- (1) Ako osiguravač promijeni uslove osiguranja ili premijski cjenik, o promjeni mora obavijestiti ugovarača osiguranja bar 60 dana pred početak tekuće godine osiguranja.
- (2) Ugovarač osiguranja ima pravo da do 60 dana po primitku obavijesti otkáže ugovor o osiguranju. Ugovor prestaje važiti istekom tekuće godine osiguranja.
- (3) Ako ugovarač osiguranja ne otkáže ugovor, on se s početkom dolazeće godine mijenja u skladu s novim uslovima osiguranja ili premijskim cjenikom.

36. član - PROMJENA ADRESE

- (1) Ugovarač osiguranja mora osiguravača obavijestiti o promjeni adrese svog stanovanja, odnosno sjedišta ili svog imena, odnosno imena firme u roku od 15 dana od dana promjene.
- (2) Ako ugovarač osiguranja promijeni adresu stana, odnosno sjedište ili svoje ime, odnosno ime firme, a o tome nije obavijestio osiguravača, dovoljno je da osiguravač pošalje obavijest koju mora dostaviti ugovaraču osiguranja na adresu njegove posljednje poznate adrese stanovanja ili sjedišta ili ga naslovi na posljednje poznato ime, odnosno firmu.

37. član - NAČIN OBAVJEŠTAVANJA

- (1) Dogovori o sadržaju ugovora o osiguranju važeći su samo ako su zaključeni u pisanom obliku.
- (2) Sva obavještenja i izjave, što ih treba dati po odredbama ugovora o osiguranju, moraju biti pisane.

- (3) Obavještenje ili izjava data je pravovremeno ako se prije isteka roka pošalje preporučenim pismom.
- (4) Izjava koju treba dati drugome, vrijedi od trenutka kada je drugi primi.

38. član - UPOTREBA ZAKONA

Za odnose između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika, na jednoj strani i osiguravača, na drugoj strani, primjenjuju se takođe i odredbe Zakona o obligacionim odnosima (ZOO).

39. član - NADLEŽNOST U SLUČAJU SPORA

Sporove između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika, na jednoj, i osiguravača, na drugoj strani, rješava stvarno nadležan sud prema mjestu sklapanja ugovora o osiguranju.